І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
New York's Telephone: BArclay 7-4125

РІК LXVIII. Ч. 42. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 7-го БЕРЕЗНЯ 1961 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, MARCH 7, 1961 Ч. 42. VOL. LXVIII.

КЕННЕДІ ПЕРЕДБАЧАЄ ПОШИРЕННЯ РОЛІ КОРПУСУ МИРУ НА ВЛАСНУ КРАЇНУ

ПРЕЗИДЕНТ НАЙМЕНУВАВ НА ДИРЕКТОРА КОРПУСУ МИРУ СВОГО ШВАГРА САРДЖЕНТА ШРАЙВЕРА

Вашингтон. — 5-го березня президент Кеннеді заявив, що він сподівається покористуватися Корпусом миру і на внутрішньому американському терені, де члени цього корпусу працювали б при перебудові міст і в тих районах, де є більше число безробітних. Крім того члени Корпусу працювали б за кордоном в країнах, що є недорозвинені і потребують закордонної допомоги для піднесення своєї економіки. Президент висловив думку про поширення Корпусу миру на внутрішній американський терен в дискусії, що відбулася на телевізійній програмі, що була перед тим сфільмована, з панею Ф. Д. Рузвелт. Кеннеді сказав, що вже думається про те, як би то найкраще можна було використати отой „резервуар талантів", і бажання працювати серед американської молоді для потреб ЗДА. Ось головні пункти дискусії Президента з панією Ф. Д. Рузвелт: 1) Уряд сподівається, що й інші держави зорганізують подібні корпуси, які працюватимуть в занедбаних економічно і культурно державах. Велика Британія вже має малу групу добровольців для цієї цілі. 2) ЗДА зможуть закликати добровольців до цього корпусу. 3) Покищо Корпус миру працюватиме як приватна організація при допомозі приватних інституцій, університетів та інших організацій, які думають над здійсненням подібних програм. 4) До кінця цього року від 500 до 1.000 членів Корпусу процюватимуть на пробній базі. Це будуть, покищо, молоді люди, найбільше між ними буде студентів академічних шкіл, але невиключені будуть і інші молоді люди. Пізніше до Корпусу зможуть приєднуватися і старші особи, які знають чужі мови і які мають відповідне технічне знання, яке можна використати для програми Корпусу миру. Президент заявив, що найвідраднішою справою є те, що молодь масово голоситься до цього Корпусу. Переведено опитування в цій справі серед студентів академічних шкіл і ствердженo, що велике число молоді виявляє охоту голоситися до праці в Корпусі миру. Прихильно поставилися до цієї справи і президенти університетів, які у відношенні 9:1 схвалюють проєкт Президента організувати Корпус миру. Між студентами є й такі, які

Президент Кеннеді з японською маскою змія, що її він одержав від Мімору Такіта президента Конґресу Професійних Спілок у Японії.

легковажно ставляться до цієї справи, називаючи її політичною фарсою. 4-го березня Кеннеді повідомив про найменування на директора Корпусу миру свого шваґра 45-річного шикаґовського бизнесмена — Сарджента Шрайвера. Секретар Білого Дому П'єр Салінґер повідомив журналістів, що Шрайвер працюватиме безплатно; його має ще затвердити Сенат, але він вже від кінця січня ц. р. працює в цій ділянці, і це згідно з його рекомендаціями Президент вирішив 1-го березня оголосити повідомлення про формування Корпусу миру і про те, що в цій справі звернеться з окремим законопроєктом до Конґресу. 4-го березня уряд опублікував пропозиції Шрайвера в справі організації Корпусу миру на тимчасовій пробній базі. Одночасно найменовано 14 осіб, які мають творити організаційний штаб цього корпусу, який починає діяти в формі вишкільної праці зголошених добровольців. Кеннеді заявив під час дискусії з п-і Рузвелт, що робітничі організації зможуть збільшити число членів Корпусу миру своїми людьми, які мають потрібний технічний вишкіл, а на терені ЗДА могли б в цьому корпусі брати участь і окремі подружжя, якщо матимуть потрібний вишкіл.

Ґольдберґ оцінює число безробітних на 5.5 мільйона

Вашингтон. — Секретар праці Артур Дж. Ґолдберґ заявив у телевізійній дискусії з республіканським сенатором Беррі Ґолдвотером, що число безробітних в лютому дійшло до 5.5 мільйона, це значить до рекордового числа від часу великої депресії в 1930-их роках. Число безробітних в січні ц. р. виносило 5.385.000. — Ґолдберґ твердив, що протирецесійні зарядження Кеннеді є здорові і вони спричинять поліпшення економіки. Сенатор Ґолдвотер сказав, що і він не радо бачить велике число безробітних, але твердив, що заходи Кеннеді проти безробіття не є здорові зі становища економіки, і спричинять інфляцію валюти, як всі вони будуть здійснені. Ґолдвотер волів би ,щоб Кеннеді за допомогою реформи податкової системи заохотив підприємців до збільшення інвестицій, бо тоді система приватних підприємств виявиться успішною в оздоровленні економіки

В АМЕРИЦІ

● **Стейтовий сенатор Едвард Дж. Спіно** заявив в столиці нюйоркського стейту Олбані, що коло 15-го березня стейтова леґіслятура ухвалить закон про те, щоб всі нові авта при сидженнях мали пояси, якими пасажири могли б прив'язуватися, щоб під час катастрофи не випадали з воза. Ствердили, що найбільше нещасливих випадків буває тому, що люди вилітають із авт під час катастрофи.

● **Крайова Аеронавтична і Космічна Адмінiстрація** повідомляє, що в найближчих кількох роках вона плянує випустити 12 дослідних ракет на Місяць і 5 пробних сателітів на Венеру і Марса. Крім того плянують випустити 6 сателітів погоди і 11 комунікаційних сателітів. Ці пляни обговорювано в Сенатській Комісії в справах космічних просторів.

● ***В Ню Йорку*** в Колізеї відбувається Міжнародна Виставка Квітів, на якій можна побачити більше як півмільйона квітів, рослин і всілякого листя на тлі потічків, водоспадів і ставків. Сподіваються, що виставку відвідає 225,000 осіб.

ВІДДІЛИ УНС НЮЙОРКСЬКОЇ МЕТРОПОЛІЇ ВСЕЦІЛО ПІДДЕРЖУЮТЬ АКЦІЮ ЗБІРКИ ФОНДІВ НА ПАМ'ЯТНИК ШЕВЧЕНКОВІ У ВАШИНҐТОНІ

Ню Йорк. — Справа збірки фондів на будову пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашингтоні для вшанування його пам'яті у сторіччя його смерти була одним з головних предметів нарад Окружного Комітету Відділів Україн. Народного Союзу метрополітального Ню Йорку, що відбулись тут у приміщеннях Українського Народного Дому минулої п'ятниці, 3-го березня ввечері. Збори, що ними проводив голова Комітету і заступник головного предсідника УНСоюзу п. Йосип Лисогір, одноглсно схвалили „всіми своїми силами і засобами піддержати акцію крайового і місцевого Комітетів Пам'ятника Шевченкові в справі збірки фондів на здійснення державного закону про побудову пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашингтоні та докласти максимальних старань і пожертв, щоб уможливити здвигнення такого пам'ятника що був би достойний пам'яті Шевченка, українського імени та американської столиці". Справу будови пам'ятника та збіркової акції на ту ціль реферували, крім п. Лисогора, також приявні на нарадах головний предсідник УНС і екзекутивний директор Комітету Пам'ятника Шевченкові п. Дмитро Галичин, головний секретар УНСоюзу та секретар Комітету Пам'ятника Шевченкові д-р Ярослав Падох і ред. А. Драган. У дебатах усі учасники піддержували цілосердечно збіркову акцію, рекомендуючи ряд практичних заходів, як Відділи і члени УНСоюзу повинні співпрацювати з крайовим і місцевими Комітетами Пам'ятника Шевченкові в тій справі. З поданих на зборах інформацій виходить, що крайовий Комітет Пам'ятника Шевченкові призначив Ню Йоркові (Мангеттенові і Бронксові) збіркову квоту в сумі 30.000 долярів. Дискутанти пропонували, щоби Відділ УНСоюзу, співпрацювали з оформленим уже і очолюваним д-ром Іваном Козаком місцевим Комітетом Пам'ятника Шевченкові та включитись усім організаційним апаратом у збіркову акцію, щоб секретарі Відділів, збираючи від членів місячні вкладки, заохочували їх до пожертв на будову пам'ятника, а то й — в порозумінні з Комітетом — служили посередниками в збірках чи, евентуально і збірщиками фондів. Були також пропозиції влаштувати в рамках Відділів і громад відповідні прибуткові імпрези на фонд будови пам'ятника. У відповідь на письмо місцевого Комітету Пам'ятника Шевченкові, щоб Окружний Комітет Відділів УНС Ню Йорку призначив свого представника до Екзекутиви того Комітету, збори одноглсно вибрали на такого представника д-ра Василя Палідвора, заступника предсідника минулої конвенції УНСоюзу.

Черговою справою на порядку нарад було вшанування пам'яті Шевченка у сторіччя його смерти на „шматку України на вільній американській землі" — оселі УНСоюзу в Кетскильських горах на Союзівці, де стоїть пам'ятник Шевченкові, патронові УНСоюзу. На тій оселі тепер кожного року в половині березня відбуваються річні збори Культурної Комісії УНСоюзу і цього року, з уваги на 100-річчя Шевченка, вони відбудуться в найближчу суботу, 11-го березня, та матимуть зокрема врочистий характер. О год. 12-ій в полудне того дня буде врочисте складення вінка біля пам'ятника Шевченка і відбудеться академія з промовою, доповіддю і мистецьким читанням творів Шевченка. До участи в цій імпрезі запрошені також найширші кола громадянства, що можуть скористати з цієї нагоди також для відвідин „Союзівки", що — за словами одного з дискутантів — „до злуди нагадує рідний край саме зимовою порою". Участь громадян у Шевченківській імпрезі на Союзівці 11-го лютого не стоятиме їм на перешкоді в тому, щоб наступного дня, в неділю 12-го березня, взяти масову участь у Святі в Нюарку.

На порядку суботніших нарад була ще справа передконвенційної організаційної кампанії УНСоюзу, яку реферували екзекутивні урядовці пп. Д. Галичин, Й. Лисогір і Я. Падох, справа заініційованого нюйоркським Відділом УНС стипендійного фонду, яку реферував зокрема його голова п. Ковальчук та ряд інших актуальних союзових і громадських проблем.

Наприкінці зборів їх предсідник п. Й. Лисогір уділив це слова голові Комітету Пам'ятника Шевченкові на місто Ню Йорк, д-рові Іванові Козакові, який закликав усіх союзовців, а зокрема відділових урядовців, включитися масово в збіркову акцію пожертв на згаданий пам'ятник та з'ясував технічний спосіб співпраці місцевих організацій, в тому й відділів УНСоюзу при переведенні тієї історичної акції.

Українські педагоги нюйоркської округи розглядали проблеми рідного шкільництва

Ню Йорк. — Минулої неділі, 5-го березня, тут у приміщеннях Наукового Товариства ім. Шевченка відбулася окружна конференція українських педагогів з метрополітального Ню Йорку, Джерзі Сиіт, Нюарку, Пассейку, Гартфорду і околиць, метою якої була перевірка теперішнього стану рідного шкільництва та можливостей його дальшого розвитку. Конференцію відкрив і нею проводив голова Шкільної Ради при УККомітетові проф. д-р Е. Жарський, виголосивши також доповідь про сучасний стан і напрямні праці в українських Рідних Школах. Про працю рідного шкільництва в теперішніх умовинах доповідав директор Рідної Школи з Джерзі Сиіт проф Мухин. В оживлених дебатах після доповідей підкреслювано також ролю видаваного УНСоюзом дитячого журналу „Веселка", як посібник в рідношкільному вихованні, та значення, що його може мати для розвитку рідного шкільництва започатковане при „Свободі" видання окремого додатку „Рідна Школа". В конференції взяло участь 30 рідношкільних учителів-педагогів.

В Ню Йорку відбулося відкриття мистецької виставки Л. Кузьми і М. Черешньовського

Ню Йорк. — В неділю дня 5-го березня ц. р. відбулося тут у залі Українського Народного Дому відкриття виставки малярських праць Любомира Кузьми і скульптур Михайла Черешньовського. Відкрив виставку голова Літературно - Мистецького Клюбу Сергій Литвиненко. Обидва мистці показали разом 55 творів, у тому 53 образи Любомира Кузьми виконані у техніці темпери, енкавстики й акварелі і дві скульптури Михайла Черешньовського — модель й оригінал пам'ятника Лесі Українці, що буде поставлений заходом українців Клівленду в Публічному Парку цього міста і відкриття якого відбудеться в червні ц. р. Виставка Кузьми і Черешньовського триватиме до 26-го березня і відкрита вона для оглядання у п'ятниці від 8-ої веч. до 10-ої веч., в суботи від 6 до 10 веч. і в неділі від 12-ої вполудне до 10-ої веч.

ЗП УГВР ПРОПОНУЄ ПЕРЕВІРКУ УКРАЇНСЬКО-РОСІЙСЬКИХ ВІДНОСИН

Д-Р ПРОКОП НА КОНФЕРЕНЦІЇ В СПРАВАХ УКРАЇНСЬКОЇ ЗАКОРДОННОЇ ПОЛІТИКИ ВИДВИГНУВ ТЕЗУ, ЩО РОСІЙСЬКОГО ІМПЕРІЯЛІЗМУ НЕ МОЖНА УТОТОЖНЮВАТИ З РОСІЙСЬКИМ НАРОДОМ. РИЧАРД ВРАҐА ДОПОВІДАВ ПРО УКРАЇНУ І ПОЛЬЩУ В СОВЄТСЬКІЙ ЗАКОРДОННІЙ ПОЛІТИЦІ.

Ню Йорк. — „Одним з важливих завдань української визвольної політики є змагати до наладнання приязних взаємин між українським і російськими народами на принципах державної незалежности обох народів, невтручання у внутрішні справи сусіда та співпраці. Це у великій мірі посилило б шанси українського народу за самостійність. Українська політика повинна проводити лінію поділу між російським народом з одного і російським імперіялізмом та панівною в СРСР системою комуністичної диктатури з другого боку. Результатом, а також фактичним виявом нових взаємин між українським та російськими народами повинна бути спільна визвольна боротьба народів та інших народів совєтської імперії проти сучасного режиму в СССР, який національно поневолює українців і не-росіян, а водночас позбавляє політичної свободи також російський народ." Такі були провідні думки доповіді д-ра Мирослава Прокопа п.н. „До питання українсько - російських взаємин", що їх він представив, як становище Генерального Секретаріяту закордонних справ УГВР в часі публічної конференції, присвяченої питанням совєтської закордонної політики, попередивши її заввагами про їх контроверзійність, що й потвердила пізніша дискусія, характеризуючи в більшісті видвигнені д-ром Прокопом думки як теорію без будьякого практичного потвердження. Цю конференцію влаштував в минулу суботу, 4-го березня згаданий Секретаріяв і Об'єднання „Пролог" в Ню Йорку в Українському Інституті Америки. Конференцію відкрив Микола Лебідь, генеральний секретар закордонних справ УГВР. Він вказав на те, що для визволення народів совєтської імперії потрібна спільна боротьба і визвольний союз Східньої Европи, включно з росіянами, та що для утворення такого союзу вирішальне значення мало б наладнання взаємин між українським і російським народами. На думку М. Лебедя, це також у великій мірі могло б протидіяти небезпеці атомової війни, що була б катастрофою для обох народів.

Окремою подією на конференції був виступ польського дослідника і видатного публіциста д-ра Ришарда Враги з доповіддю на тему „Україна і Польща, як підмети і предмети совєтської закордонної політики". Ред. Враґа, що є видатним знавцем СССР і директором Інституту для дослідів совєтсько - китайського бльоку у Вашингтоні, виголосив свою доповідь українською мовою. Він проаналізував в ній особливу ролю комуністичної ідеології і вимог міжнародного комунізму в закордонній політиці совєтського бльоку. Він указав на різні ролі, що їх в цій політиці приходиться виконувати українським і польським комуністам. — Питання „Совєтський колоніялізм в Африці" доповідав на конференції д-р Ярослав Білинський, викладач університету Ратґерс в Ню Бронсвіку, Н. Дж. Він представив широкі можливості Москви встрявати у внутрішні справи народів Африки. — На конференції, що нею проводив д-р Любомир Ортинський, було коло 150 приявних. Після кожної доповіді відбувалась дискусія. Серед чужинецьких гостей були, м.і., польський публіцист Єржи Понікевський („Новий Свят" і „Огніво"), голова синдикату польських журналістів в ЗДА ред. П. Керчинський і польський громадський діяч проф. Лівач. Між приявними було багато студентської молоді. Після доповідей і дискусій відбулась в суміжній залі товариська зустріч.

Гарриман нараджувався з де Ґоллем і прибув на наради з Аденауером

Бонн. — Спеціяльний „похідний" амбасадор през. Кеннеді, Аверелл Гарриман, перевів чотири дні в минулому тижні на нарадах з керівними діячами Франції і НАТО та прибув у минулу неділю до Бонну на наради з західньонімецьким канцлером Конрадом Аденауером і його прибічниками. Після закінчення конференцій А. Гарримана у Франції не проголошено ніякого комунікату. Сам Гарриман підкреслив перед журналістами сердечний тон розмов та зазначив, що він не мав уповноваження вести будь-які переговори, а тільки дізнатись про погляди керівних державних діячів Франції та зреферувати їх през. Кеннеді. В головній кватирі Північноатлянтійського пакту, на спеціяльній сесії постійної Ради НАТО, Гарриман склав заяву про вірність нової американської адміністрації Північноатлянтійському пактові і про безпідставність газетних вістоз, наче б ЗДА призадумувались над зменшенням своєї збройної сили в західній Европі. На нарадах Гарримана з президентом де Ґоллем був між іншими й французький міністер для справ Альжиру, з чого видно, що предметом нарад була окремо також справа закінчення французько-арабської партизанської війни в Альжирі. В середу цього тижня Гарриман поїде до Західнього Берліну, а відтіль від'їде до Риму, на наради з през. Джованні Ґронкі та прем'єром Амінторе Фанфані. Відтіль полетить до Лондону на закінчення своїх розмов, що їх перервала смерть мароккаського короля Мохаммеда V, бо Гарриман полетів до Рабату репрезентувати на похороні президента Кеннеді.

Летуни з РБ-47 стверджують, що їх літак зістрілено 50 миль від совєтського суходолу

Топека, Кензас. — Вперше після звільнення з совєтського полону, що відбулося дня 27 го січня ц. р., врятовані летуни із залоги американського літака РБ-47 виступили в п'ятницю 3-го березня ц. р. з ревеляціями про обставини збиття їхнього літака Совєтами в дні 1-го липня 1960 р. Капітан Фріман Б. Олмстед і капітан Джан Р. МекКон ствердили у відповідь на запити журналістів, що їхній літак був заатакований совєтськими винищувачами над міжнародними водами, 50 миль від совєтського суходолу і що залога американського літака відповіла вогнем із своїх двох малих гармат. В дальшому обидва летуни розповіли про сім місяців їхнього ув'язнення, яке вони відбули здебільша у келіях московської тюрми Луб'янки. Під час перебування у в'язниці, де їх держали в поганих умовинах і в повному відокремленні, їх безупину переслухували совєтські слідчі, включно з генеральним прокуратором СССР Романом Руденком, вимагаючи від них підписання заяви, що їхній літак летів над совєтською територією і що вони мали доручення виконати певні шпигунські завдання. На зістріленому літаку не було ніякої атомової зброї, а тільки звичайна оборонна зброя.

У КОНҐО ВІДБУВАЄТЬСЯ КОНФЕРЕНЦІЯ „КРУГЛОГО СТОЛА"

Леопольдвіль. — У столиці республіки Малаґасі (колишній Мадаґаскар) Тананарів відбувається конґолійська конференція „круглого стола", заініційована президентом конґолійської провінції Катанґа Мойсе Чомбе. Беруть в ній участь всі найвидатніші конґолійські діячі з усіх шістьох провінцій Конґа, ватажки різних племен та взаємно ворогуючих таборів. Ото ж приявними там є президент Конґа Жозеф Касавубу, що його Об'єднані Нації визнали леґальним репрезентантом Конґа, прем'єр призначеного ним центрально-конґолійського уряду Жозеф Ілео, згаданий вгорі президент Катанґи Мойсе Чомбе, прем'єр Південного Касаї Альберт Кальоні, лідер північного Касаї Бертеле мі Букенґе, прем'єр провінції Екватор Жан Болікаґо прем'єр провінції Леопольдвіль Клеофас Камітату, як також наступник вбитого Люмумби, голова прокомуністичного уряду в провінції Орієнталь Антуан Ґізенґа і вірні йому ватажки з пров. Ківу. Всі вони прибули до Маґаласі літаками з своїми найближчими співробітниками і прихильниками. Приявність Ґізенґи на тій конференції газетні коментатори прийняли як позитивний прояв в внутрішньо-конґолійських зажертиж справах, які довели ту країну до стану повного хаосу. Тим часом у Конґо прийшло вперше до одвертої перестрілки між конґолійськими занархізованими вояками та військом Об'єднаних Націй. Стрілянина відбувалась впродовж трьох днів в порті Матаді, за 160 миль на південний захід від Леопольдвілю, при чому частинно проводилась на тамошньому летовищі, частинно у центрі міста. Число жертв докладно не відоме, але воно не є велике. Почалось з бійки між суданцями і конґолійцями, в якій вбито одного конґолійця. У висліді стрілянини було кількох ранених суданців. Внаслідок проголошеного перемир'я суданські вояки очистили той порт, але генеральний секретар ОН Гаммершилд повідомив свій Дорадчий комітет в справах Конґа, що місія Об'єднаних Націй в Конґо вишле туди такі військові підкріплення — мабуть 1.000 марокканців — які запевнять спокій в тому місті й затвердять той порт в руках військ ОН. Індійський голова місії ОН в Конґо, контроверсійний Расшвар Даял, передав свого року ультимат катанґському президентові Чомбе, щоб той повинувався рішенню Ради Безпеки ОН і виповів службу своїм бельгійським військовим та цивільним дорадникам. Чомбе негайно проголосив ту вимогу, як порушення чартеру Об'єднаних Націй, а саме, втручання у внутрішні справи чужої держави, й відмовився послухати доручення. Президент Конґа Касавубу висловився проти того, щоб до Конґа прибула бригада індійської піхоти силою 3.000 вояків, як це заповів індійський прем'єр Неру. Правда, Неру поставив за передумову, що його індійці не можуть бути вплутані в ніяку збройну акцію з конґолійцями. Гаммершилд старається чимвидше доповнити своє військо в Конґо до 25.000 вояків.

ЗДА й Нова Зеляндія вказують на загрозу від комуністичного Китаю

Вашингтон. — През. Дж. Кеннеді і ново-зеляндський прем'єр Кейт Голійок натаврували у спільному офіційному комунікаті „вороже і аґресивне наставлення" комуністичного Китаю. Обидва державні мужі перевели нараду в минулу п'ятницю у Білому Домі, користаючи з того, що ново-зеляндський прем'єр перелітав впоперек ЗДА у дорозі на конференцію Британського Коммонвелту до Лондону. У тому спільному комунікаті стверджено потребу спільних зусиль вільних країн, що користуються добробутом, для поборювання нужди в недорозвинених країнах. Вони підтримали значення військово-оборонних союзів для оборони південної Азії і тихо- океанського обширу проти загрози від комунізму та зокрема висловили свою солідарність з ляоським королем у його заходах зберегти мир і безпеку в Ляосі. Обидва державні мужі висловили надію, що „в недалекій майбутності" вдасться запевнити Ляосові „мир, безпеку і невтральність". Окремий уступ комунікату присвячений висловленню „глибокої журби з приводу ворожого й аґресивного наставлення комуно-китайського режиму та зокрема загрози, яку воно собою являє для миру в Азії, Африці і південній Америці".

Польський кардинал закликає духовенство до вірности Церкві й ієрархії

Варшава. — Кардинал Стефан Вишинський закликав римо - католицький клир в Польщі до більшої дисципліни та до готовости перетерпіти навіть переслідування у ході щораз більшого натиску комуністичного режиму на Церкву в Польщі. Обіжного листа кардинала розіслано 15.000-ам польських духовників, — лист датований ще 12 січня ц. р. За коментарями преси, найбільшою турботою кардинала Вишинського є податливість нижчого польського духовенства на натиск комуністів, що прерізними способами намагаються засіяти зерно внутрішніх конфліктів і роздору в Церкві. Знаряддям такої диверсії є підтримуване комуністичним режимом видавництво релігійних книжок „Пакс". На святкуванні 15-річчя тієї ніби-то торговельної, насправді релігійно-розбивацької організації, було приявних 400 духовників. Друга така група, незалежна від католицької ієрархії, це „Харітас", яка з допомогою режиму приєднює духовників різними матеріяльними дарами.

У СВІТІ

● **ЗДА повідомили вільний Китай, Бірму** і Ляос, що Америка противиться перебуванню націоналістичних китайських партизанів на терені Ляосу, куди вони перейшли з терену Бірми, де скривалися в джунґлях. ЗДА готові помогти транспортовими засобами, щоб тих протикомуністичних китайців перевести на Формозу, але раніше треба їх переконати, щоб вони склали зброю.

● **Совєти** переслали невідоме число підводних човнів Індонезії і З'єдиненій Арабській Республіці, а також помогли комуністичному Китаєві випродукувати його перших 30 підводних човнів. Виявив це лорд адміралиції в англійському парламенті. Він заявив, що нема сумніву, що большевики мають також атомово - підводні човни.

● **У Парижі закінчився** наприкінці минулого тижня кількамісячний судовий процес проти причинників і учасників збройного бунту в Альжирі з січня 1960 року. З-посеред 19-х оскаржених — 13-х звільнили, а з решти шістьох — одного, а саме лідера французьких націоналістів в Альжирі М. Ортіз засуджено на смерть за вбивство поліціянтів. Наступну найвищу кару 10-річної в'язниці дістав кол. посол парляменту Пієр Ляґайляр. Обидва — і всі інші чотири засуджені на менші кари — втекли і їх судили заочно.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City and foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сіті і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок, — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Пересторога без діл

Промова, яку американський амбасадор в Об'єднаних Націях Адлей Стівенсон виголосив у минулий четвер на бенкеті в Ню Йорку, влаштованому в його честь, була найвиразнішою перестороґою, що її до цього часу чули правителі в Кремлі. Стівенсон не орудував дипломатичними зворотами й висловами, як „важка відповідальність", „вагітні наслідки" і т. п., а говорив просто про третю світову війну, що її большевики — свідомо чи несвідомо — провокують своєю імперіялістичною політикою з Москви. Стівенсон безпосередньо звернувся до лідерів СССР із закликом „залишіть свої амбіції" і „не саботуйте одинокої установи, яка протиставить себе імперіялізмові".

Арґументи Стівенсона, в яких він порівнював нинішню ситуацію в Африці з колишньою балканською бочкою пороху, нинішнє Конґо з колишньою Сербією, а вбивство австрійського архикнязя Франца Фердинанда з убивством Люмумби, — цікаві й переконливі. Колишній царський імперіялізм брав в „опіку" слов'янські народи Балкан, щоб на спинах цих народів дістатися через Балкани на Середземне море. В зударі з інтересами Австро - Угорщини й Німеччини вибухла перша світова війна, а іскоркою, що запалила бочку пороху, був атентат в Сараєво. Стівенсон не залишає сумнівів, що коли Совєтський Союз намагатиметься захопити під свої впливи Конґо і створити з нього базу для комунізації Африки, то це приведе до третьої світової війни, бо Захід, зокрема Америка, не зможе байдуже придивлятися цьому.

Все ж, хоч ця промова Стівенсона має притаманні цьому політикові риси інтелекту й красномовности, вона спонукує до рефлексій, які стишують і пригаснують захоплення нею. Поперше, Стівенсон обмежив свої завваги тільки совєтською акцією на терені Конґа і проти Об'єднаних Націй, начебто совєтська аґресивність і намагання сіяти хаос у світі датувалися тільки від половини секретар Дін Ачесон. Стівенсон перестерігав великодержавницьких тенденцій з-перед першої світової війни з нинішньою політикою СССР в Конґо й на терені ОН наявно вказує на тяглість російської закордонної політики, без уваги на те, чи проводили її царські реакціонери чи большевицькі революціонери, — в усій промові Стівенсона не поставлено ні разу крапки над „і" й не натавровано російського імперіялізму, як це свого часу зробив був колишній державний секретар Дін Ачесон. Стівенсон перестерігав муринські племена і їхніх ватажків проти небезпеки втягнення в гризню за владу московських комуністів: „ви зникнете — казав він, а залишиться російська контроля, як вона залишилась в усій Східній Европі". Але всі ці гарні й мудрі слова — це вигладжена мова високоосвіченого інтелектуала, який промовляє до брутального дикуна. Ні остання промова Стівенсона краща за всі, що їх він виголосив як новий американський амбасадор в Об'єднаних Націях, але вона дивно звучить на тлі нагальних, грубих, безпардонних атак большевиків.

А втім, найбільшим недоліком виступів Стівенсона, як офіційного речника американської політики, є їх словесний характер, без одночасної виразної протисовєтської акції. ЗДА підтримують Об'єднані Нації в Конґо, але не можна визбутися враження, що ЗДА в цілком недостатній мірі користають зі свого впливу на терені ОН і з своїх там можливостей, щоб активно поборювати комуністичну акцію в Конґо. Большевики ген здалеку пересилають своєму ставленикові Гізенґі через Об'єднану Арабську Республіку зброю і виряд, внаслідок чого банди поширюють його владу на сусідні провінції, а ЗДА тільки придивляються цьому. Ще гірше виглядає ця трагічна забава в Ляосі. Від грудня минулого року СССР перетворює Північний Ляос у збройний табір комуністів, скріплює комуністичних партизанів для наступу проти військ леґального уряду, а ЗДА і цілий бльок СЕАТО все те пасивно обсервують.

Такі перестороги, як їх зробив Стівенсон, матимуть практичний успіх тільки тоді, коли Москва знатиме, що за ними справді може наступити акція, як за блиском меча наступає удар ним.

„Вісті з України"

Створене в жовтні минулого року в Києві „Товариство культурних зв'язків з українцями за кордоном" почало свою широко заповіджувану діяльність видаванням 4-сторінкової пропаґандивної газетки „Вісті з України". Друкована вона на бібулковому папері, куди кращому, як папір совєтських газет і куди вигіднішому для висилки закордон. В Україні газету на такому папері напевно зуживали б, не читаючи, курці на цигарки з махорки.

Протягом трьох місяців, від листопада до кінця січня ц. р., появилося вже вісім чисел цієї газетки, розсиланої на всі ті адреси закордоном, на які висилав берлінський комітет „За повернення на батьківщину" свою газету подібного змісту. „Вісті з України" графічно добре оформлені, з українським стилевим заголовком та підзаголовком і багатьма ілюстраціями, підібраними „на експорт" для показу „квітучого життя" в Українській ССР.

Проте, інформації про Україну в усіх досі виданих числах надзвичайно вбогі, навіть далеко вбогіші, як інформації, що їх подають „Радянська Культура", „Літературна Газета" й „Перець". Немає в них зовсім об'єктивних відомостей, що їх, згідно з рекламацією, мало б подавати назване вгорі „Т-во культурних зв'язків" широким колам українців закордоном, буцімто позбавлених відомостей про те, що діється на їхній батьківщині. Кожен з українців за кордоном при бажанні може довідатися більше про життя в Українській ССР з матеріялів, друкованих по українських еміґраційних „буржуазно - націоналістичних" щоденниках і тижневиках, чи навіть із радіо, як із цього пропаґандивного листка, виданого коштом підсовєтських робітників і колгоспників.

Усе в „Вістях з України" — гола аґітка, так само як голою аґіткою були жалюгідні матеріяли, вміщувані в аґентурній газетці „За повернення на батьківщину", що виходила в Берліні з участю Юрія Смолича, теперішнього голови згаданого товариства і, мабуть, головного редактора „Вістей з України'. Про це свідчить схематичність і яловa рутина в редаґуванні цієї газетки. Замість реальних образів з українських сіл і міст, на сторінках „Вістей з України" красуються проєкти будинків і споруд, які навряд чи коли й будуть збудовані. Про забріханість совєтської пропаґанди свідчить, наприклад, фото „величавого" критого київського ринку, про який сказано, що це — „найбільший у світі критий ринок". Немудрі совєтські пропаґандисти, які, мабуть, ніколи в Ню Йорку не бували, не уявляють собі, що в цьому місті є десятки „критих ринків" - „маркетів, в багато разів більших і до того ж заповнених не картонними макетами, а справжніми товарами. Про повну непоінформованість смоличівського товариства і його редакції в справах української еміґрації говорить також вміщення у 8-му числі „Вістей з України" довжелезної статті про вже померлого проф. К. Штепу — лихої пам'яті редактора київського „Нового Українського Слова", з яким у Києві під час війни і опісля на еміґрації ніхто із українців не хотів мати нічого спільного.

Взагалі оті смоличівські „Вісті з України" редаґовані так, що ледве чи зможуть пробудити будь-яке зацікавлення до того, що в них пишеться. Своєю писаниною вони щонайбільше викликають нудьгу.

ПОВІЛЬНА ЕВОЛЮЦІЯ

Париж. — Віддавши монополь на революцію большевикам, західній світ вибрав собі шлях повільної еволюції. Як же ж еволюціонують европейські погляди на небезпеку московського імперіялізму?

Дуже поволі, але еволюціонують. Після дурійки „зустрічей на вершинах", почалася тверезa переоцінка. У ній нема крутого повороту, але є виразне протверезіння. У Франції багато допомогли в цьому промови де Голя, що є поважним кроком уперед в підході до Москви, коли порівнювати їх зміст з тими враженнями, які де Голь привіз з Москви під час війни, або мав у 1946 р., після зустрічі зі Сталіним. Тепер де Голь говорить про поневолені народи СССР, і вже не згадує про однонаціональність населення російської імперії.

На цьому його виразному становищі стали також діячі руху за европейську федерацію. Недавно мали ми нагоду чути доповідь одного з визначних діячів Европейського Федералістичного Руху, П. Вуазена. Говорячи про §138 Римського договору, який передбачає створення европейського парляменту й уряду з „реальними, хоч і обмеженими повновластями", доповідач підкреслив, що найперше треба створити спільну европейську оборону.

Він виразно поставив крапку над „і" щодо участи Франції в Атлантійському Союзі, вважаючи, що провалення проєкту про европейську армію було помилкою. Помилкою вважає він і домагання де Голя широкої автономії для Франції. Як представник поважної течії европейських федералістів, П. Вуазен стоїть за спільне европейське міністерство оборони, бо . . . „по-що будувати европейське об'єднання, не забезпечивши його оборони проти наступу Москви"?

Але на цьому не кінець. Він, хоч і правий, виразно признався до колишніх помилок французьких політиків, які відкидали ідею спільного парляменту з неграми колишніх французьких колоній. „Ми не хотіли неґризації нашого Сенату, і тепер ми втратили Африку". Таке прозріння багато говорить. З нього випливає дальше ствердження: „Треба залишити наші амбіції в обличчі смертельної небезпеки". Як же ми далеко від минулорічних галасувань про те, що в обличчі китайської небезпеки слід якнайскорше порозумітися з Москвою.

Але еволюція поглядів пішла далі. Вуазен заявив, що не можна боронити Европу тільки з оборонних позицій, зокрема в площині політичній і моральній. Обов'язково треба вдихнути в старий континент дух експансії. Тому слід перестати говорити про Европу „6-ти, 7-ми чи 14-ти", а треба виразно стати на становищі, що Европа являє собою цілість від Гібральтару до Уралу.

Розуміється, що йому відразу ж поставлено питання: як же говорити про цілість Европи, коли більша частина її поневолена? Він, не вагаючись, відповів, що треба відважно й чесно піднести питання визволення поневолених народів Европи й Азії, бо „свобода неподільна" і т. п. Рік тому такі заяви в Парижі були майже неможливі в т. зв. порядному товаристві. Не були вони можливі й у крайніх правих колах, які — щоправда — проти комунізму, але не конче за свободу поневолених. Вони проти комунізму, оскільки на цьому конику вони б'ються за Альжир, але вони проти визволення народів, бо — мовляв — треба розрізняти народи, що їх можна й слід визволяти, і народи, що їх визволяти не слід . . .

Минулого року, в листопаді, відбувався З'їзд Европейських Федералістів у Люксембурґу. На ньому представники поневолених Москвою народів поставили скромну резолюцію, що мала чисто моральне значення: щоб у майбутніх европейських виборах до европейського парляменту дати право голосу еміґраціям тих европейських народів, які опинилися за залізною заслоною, щоб зробити символічний жест в напрямку ідеалу цілости Европи. Ця пропозиція не була прийнята, і були навіть голоси здивування: як взагалі подібні речі можна підносити?

Сьогодні, — заявляє П. Вуазен, — більшість є за цією резолюцією. При найближчій нагоді, мабуть у травні ц. р., на черговому Конґресі Федералістів, резолюція буде повторена. Чи буде вона прийнята — невідомо, бо це залежатиме від політичної констеляції. Але відкрите говорення про подібні речі — це вислід глибокої еволюції, яка хоч і повільно, але проходить.

Якщо пригадати собі, як ще десять років тому пересічний француз був переконаний, що „Росія" є єдиною силою, яка може шахувати Німеччину, то тепер (і не в останній мірі завдяки рухові за об'єднання Европи) Німеччина вже перестала бути для нього загрозою, а загрозою стала Москва. Це перевернення понять ще не на 100% ясне в свідомості мас, але воно вже є, і це дуже багато значить. Якщо ще п'ять років тому ніхто у Франції й чути не хотів про поділ СССР, то сьогодні про це вже часто говорять в поважних колах. Під цим оглядом „черевична дипломатія" Хрущова на Генеральній Асамблеї ОН мала свій благодатний вплив.

Залишається тільки прискорити цю еволюцію. Здійснення ідеї президента Кеннеді про створення організації „Корпус миру" було б поважним і рішальним поштовхом на цьому шляху. Бо щораз голосніше говориться про потребу створення організації, яка могла б протиставитись компартіям. А це вже майже революція в думанні благоденствуючого вільного світу.

О. Д-вич

БЕЗРОБІТТЯ В СОВЄТСЬКІЙ ДЕРЖАВІ

У звідомленні совєтських істориків про XI Міжнародний конґрес історичних наук, що відбувався в Стокгольмі в серпні 1960 року, знаходимо такі слова: „Совєтські історики розповіли про надзвичайні успіхи соціялістичної індустріялізації в СССР, про відсутність безробіття в нашій країні, показавши наочно незмірну перевагу соціялістичної системи господарства над капіталістичною" („Вопросы Истории, ч. 12, 1960 р. Москва). Як же є в дійсності під комуністичним режимом з безробіттям?

Твердження совєтських істориків рішуче розходяться з відомостями, що їх знаходимо в совєтській пресі. Наприклад, у московській „Правді" з 17 липня м. р. читаємо заяву голови Центральної Ради Професійних Спілок СССР В. Грішина: „Це факт, що робітна сила звільняєть через технічний поступ, механізацію і автоматизацію виробництва".

Семирічний плян поставив завдання — розвинути механізацію та автоматизацію в індустрії і в сільському господарстві. Наслідком цього з'являється значне число „зайвих" робітників на фабриках, в колгоспах і радгоспах. Раніше робітна сила йшла з села до міста і там знаходила собі працю в індустрії. Але тепер, коли директори фабрик звільняють своїх робітників, бо не знаходять для них праці, положення змінилося. Правда, частина робітників в індустрії може бути перевишколена: їх навчать нових метод праці при нових машинах. Але це стосується в першу чергу до робітників молодого віку.

Голова державного комітету в справах професійної й технічної освіти, Г. Зеленко, писав у місячнику „Социалистический Труд" (жовтень, 1960 р.), що безробіття загрожує 25 великим містам в европейській частині СССР. В цих містах зосереджується коло 25% міської людности Совєтського Союзу. Уряд не вважає за потрібне будувати нові фабрики в цих містах, і в старих підприємствах, наслідком технічного поступу, з'явиться значне число непотрібних робітників. Окрім того, — пише Г. Зеленко, — безробіття зростатиме також у малих містах, де немає тяжкої індустрії. Там навіть молоді робітники не знайдуть собі праці, бо наслідком механізації й автоматизації кількість робітників, зайнятих у підприємствах, буде зменшена.

В газеті „Правда" (ч. 221, 1960) згадуваний Г. Зеленко пише, що дотепер 47% робітників індустрії та будівельників виконували працю ручним способом. Внаслідок механізації роботи 133.000 некваліфікованих робітників та 100.000 чорноробів мусітимуть покинути працю, бо будуть заступлені машинами. Майже четвертина всіх робітників-будівельників опиниться скоро без праці. Загально із 16.820.000 робітників, зайнятих в індустрії, коло 4 мільйонів будуть у недалекому часі без праці.

Навіть совєтська преса, що тільки в країнах не-комуністичних бачить темні сторони життя, а у себе все малює ясними барвами, пише, що ці „зайві" робітники творять „величезну масу".

Від 1933 року в СССР нема центральної установи, яка мала б дбати про влаштування робітників на працю, реєструвати безробітних і т. д. Тоді Сталін проголосив, що в СССР нема й не буде безробітних, отже — комісаріят праці непотрібний. Окрім того, робітників приписано до підприємств, і вони стали кріпаками „червоних директорів". Але Сталінове пророцтво не справдилося, і тепер мільйонам робітників з родинами доводиться стати перед примарою голоду. Тим часом червоні директори не всюди відважуються викидати зайвих робітників із підприємств. В місячнику „Новый Мир" (Москва, липень 1960) читаємо про положення на деяких фабриках: „Хоч половина робітників уже давно є зайва, однак вони лишаються на фабриках". Очевидно, така політика не може довго тривати, якщо Москва й далі здійснюватиме плян механізації й автоматизації.

Отже, виникає плян прискореного пересунення робітної сили з европейської частини СССР на Сибір, в Азію. Звичайно, ці пляни переселювання за Урал викликають велике невдоволення і спротив між робітниками і селянством. Особливу непокірність виявляють робітники, які побудували власні хати. Вони не хочуть їхати в безвість, у напівдикі країни Азії. Щоб цей спротив побороти, совєтський уряд у вересні 1960 р. видав декрет: припинити виплату державних позик тим робітникам, які хочуть будувати власні хати. Бездомних робітників легше заманити маривом „щасливого й веселого життя" в азійських країнах. Однак комуністичний уряд офіційно не хоче визнати існування безробіття в СССР. Безробітних урядова преса називає особами „не влаштованими на працю" („нетрудоустроєнниє"). . . .

Обсерватор

Англія погоджується узгіднити митну політику з 6-ма іншими державами

Париж. — Англія відступила від свого принципового становища щодо суверенности в своїй митній політиці і погодилася узгіднити імпортові мита з 6-членним західньо-европейським континентальним Спільним Господарським Ринком. Англія робить один виняток щодо імпортових мит, а саме щодо хліборобських продуктів, з уваги на свої зобов'язуючі умови з членами Британського Коммонвелту, Австралією та Канадою щодо вивозу відтіль сільсько-господарських продуктів, особливо муки. Заяву про готовість Англії достосувати свою митну політику до держав Спільного Господарського Ринку склав лорд королівської печаті Едвард Гіт на спільній конференції Англії з згаданими вгорі шістьма західньо-европейськими державами: Францією, Західньою Німеччиною, Італією, Бельгією, Голляндією і Люксембурґом, у Парижі, в минулий понеділок.

ГОЛОС ЧИТАЧА

НЕСМАК

Добре робить Редакція „Свободи", що друкує все і про все. Зокрема віддавна ведена рубрика „З життя громад і організацій", викликує в кожного читача, якому надоїло постійно читати та слухати (в радіо і телевізії) про всякого роду Люмумб, Мобут, Чомб і Гізенґ — чимале заінтресовання. Це ж бо джерельні матеріяли для майбутнього дослідника життя і діяльности всієї нашої еміґрації. Бувають, одначе, статті і дописи, що в деяких читачів викликують несмак. Цим разом, прочитавши допис п. Миколи Галева я, й не лише я, але чимала кількість постійних читачів „Свободи" з якими доводилось говорити на цю тему, відчув почуття несмаку. Не тому, що в дописі писалося про те, як: „нюйоркські склепи з балевими сукнями і мануфактурою були переповнені нашими панями" й не тому, що: „столи самі вгиналися від пляшок різних напитків, принесених зо собою (сік!) і куплених на місці". Навіть не тому, що „знайомі частували (дописувача) скачем, але більше налягали на скач як на соду і спрагнена душа (?) все випивала", або „що Василь просив когось там до бари на шампанське" . . . (це все діялось на „Новорічному Балю" Хору „Думка"!). Несмак витворився у мене і в багатьох інших читачів „Свободи" тому, що в тому самому часі (цеж бо діялось в суботу, дня 14-го січня ц. р.!) у віддаленні на неєповна 100 миль від Менгеттену, де відбувалась імпреза „Думки", у Филаделфії, в катедрі Непорочного Зачаття, при Френклін Ст. в домовині, лежали непоховані ще тлінні останки Митрополита Української Католицької Церкви бл. п. Кир Константина Богачевського, з яким тисяча вірних синів і дочок предківської нашої Церкви прощались у великиму смутку! І не лише вірні українці поклонялися тлінним останкам свойого Митрополита, відпроваджаючи його в далеку дорогу, але в переповненій кожного дня церкві можна було побачити і почути різнородні мови чужинців, серед яких темні обличчя муринів не були зовсім рідкістю. В той час, як всі організації й установи без вийнятку у самій Филаделфії, а деякі організації в інших осередках поза Филаделфією, відкликали свої новорічні імпрези, в Ню Йорку, на Менгеттені, відбувався „імпозантний Маланчин Вечір". Не від речі пригадати — подібний прецеденс з-перед двох років. Тоді йшлося про трагічну смерть Ст. Бандери!

Оце й мій голос в дискусії на тему контроверсійної статті д-ра Любомира Ортинського п. н.: „Необхідність самокритики", надрукованої в „Свободі" ч. 227, з датою 26-го листопада м. р.

Іван Костюк

Трентон, Н. Дж. 1960.

СНІЖНА ФАНТАЗІЯ

Білі сніжинки,
легкі і прозорі
Знову над містом літають,
Іскорки радости
в карому зорі
Влиснуть і знов потопають.
Ти їх ховаєш
під довгими віями,
Брови нахмурюєш гнівно,
Буйні вітри нам
цю зустріч навіяли,
Сніжна моя королівно!
Ти не протився,
не сердься даремно,
Доля звела нас з тобою.
Віхола застує вулицю темну
Сніжно-блакитною млою,
І не тікай, бо
сама ти зрадила
Зустрічі цій припадковій,
„Ви?" — ти сказала,
і в усмішці милій
Злегка рухнулися брови.
Усмішка потім
погасла під віями,
Ти зупинилась на слові . . .
Якби ти знала,
якими я мріями
Повний в цей вечір чудовий!
Хтось тебе жде,
хтось, мені невідомий,
Може він твій наречений?
Але невже ж то
йому віддамо ми
Вечір бездумний, натхнений?
Дай мені руку
і підемо вдвійку
Містом рухливим без цілі,
Жваво сніжинки
ведуть коломийку
Ніжні, прозорі і білі.

АЛЛА КОСОВСЬКА

ПРО ГРУЗИНСЬКОГО ПРЕДСТАВНИКА В ЗДА

In your fine newspaper of January 12, 1961, No. 6, you said in the article — "Ukrainsko-Rosijska dyscusija" that there was present the "Georgian representative Dr. Goldmann."

We should like to inform you that Dr. Goldmann is not and has never been the Georgian representative in the United States of America. It might however be possible that he represents the Georgian social-democrates (Mensheviki), but in this case he is the representative of the party and not of the Georgians.

Prince Niko Nakashidze

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК (ВУАН)

ШЕВЧЕНКО

Річник 8/9

(7)

Марко Антонович

ВІРШ ШЕВЧЕНКА „МІЙ БОЖЕ МИЛИЙ . . ."

У своїх записах від 2 і 4 вересня Шевченко оповідає про імпровізовані „літературно - поетичні ранки", а в записі від 6 вересня додає: „Мені тепер багато треба прочитати. Я зовсім відстав від нової літератури'. Нове захоплення проймає Шевченка, і його поезія, яку він починає писати в Нижньому Новгороді, вже носить цей новий подих. А вірш: „Мій Боже милий . . ." навіть без глибшої аналізи треба було б включити в цей період Шевченкової поезії, а не в період „Невольничої Музи".

Це твердження можна підтримати ще іншими міркуваннями. Три останні рядки цитованого вірша мають свою паралелю в таких рядках „Неофітів":

„Гриземося, мов собаки,
За маслак смердючий. . ." (Акад. вид. ст. 298).

Не відається, що ми можемо вказати, звідки Шевченко запозичив ці образи і в „Неофітах" і в обговорюваному вірші.

Ідучи Волгою, Шевченко, як ми вже згадували, мав змогу познайомитись з новими творами російської оригінальної та перекладної літератури. Один з цих творів, а саме „Собачий пир" О. Барб'є, зробив велике враження на Шевченка. У Журналі від 2 вересня Шевченко записує (стор. 86-87), що він попрохав Сапожникова прочитати цей вірш, і той прочитав його майстерно, як зазначає далі Шевченко. 16-17 вересня поет переписує цей твір у перекладі Бенедиктова до свого Журналу. Шоб зрозуміти обидва цитовані нами місця з „Неофітів" і з „Мій Боже милий", мусимо зацитувати відповідний уривок із твору „Собачий пир". В останній його частині описується смерть дикого кабана, на якого з дозволу мисливців кидаються собаки й деруть його:

„Завыли жадные! Последний пес дворовый
Оскалил острый зуб
И с визгом кинулся на пир ему готовый,
На неподвижный труп!
Борзые, гончие, лягавые, бульдоги:
„Пойдем! — и все пошли:
Нет вепря короля! Возвеселитесь, боги!
Собаки — короли!
Пойдем! Свободны мы! Нас не удержат сетью,
Веревкою не скрутят!
Суровый сторож нас не приударит плетью,
Не крикнет: пес, назад!
За те щелки, толчки хоть мертвому отплатим!
Коль не в кровавый сок
Запустим морду мы, так падали ухватим
Хоть нищенский кусок!
Пойдем!" И начали из всей собачьей злости
Трудиться что есть сил;
Тот пес щетины клок, а тот кровавой кости
Обгрызок ухватил,
И рад бежать домой, вертя хвостом мохнатым,
Чадолюбивый пес
Ревнивой суке в дар и в корм своим щенятам
Хоть что-нибудь принес.
И бросив из своей окровавленной пасти
Добычу, говорит:
„Вот, ешьте! Эта кость — урывок царской власти!
Пируйте: вепрь убит!"[6]

Ми мусіли навести таку довгу цитату з цього вірша Барб'є, бо він дає добре пояснення до цілого поетичного образу Шевченка:

„. . . Кати вінчані,
Мов пси голодні за маслак,
Гризуться знову . . ."

Шевченко, мабуть, під впливом цього самого образу ще не раз згадує про собак - псів у своїх пізніших поезіях. А тепер у Нижньому Новгороді під свіжим враженням цього вірша він використав сильний поетичний образ Барб'є у поемі „Неофіти".

Мабуть ми не помилимося, коли будемо шукати і дати обговорюваного нами уривка приблизно в цей самий час. Таким чином ми мусимо закинути думку, що свій вірш „Мій Боже милий . . ." Шевченко написав у Новопетрівській фортеці в 1853 - 54 рр. Вираз „кати вінчані" відноситься не до коронованих осіб, а до „псів", які, подібно як у вірші Барб'є, уважають себе за королів, бо умер „дикий кабан".

Цю нашу думку ми хочемо підсилити ще одним арґументом. За часів Кримської війни, а принаймні до смерти „неудобозабываемого Тормоза" Миколи I, не мають ніякого сенсу слова: „. . . Ми заходились розкувать своїм невольникам кайдани . . ." Адже ж за панування Миколи I це речення було б явним анахронізмом. Ніхто нікого не міг заходжуватися розковувати, поки ще жив Микола I. Тому ввесь сенс вірша вказує на те, що він — 1) написаний після смерти царя, і 2) що він стосується якоїсь події після смерти Миколи I.

Яка це може бути подія? З формальних моментів ми вже вказали на те, що цей вірш найкраще хронологічно відходить до періоду перебування Шевченка в Нижньому Новгороді. З певністю тут щось точніше годі сказати, однак ми вкажемо на один епізод, який, на нашу думку, пов'язаний саме з написанням цього вірша.

[6]) Там таки, стор. 97-100. В цьому академічному виданні збережено було всі недокладності Шевченкової копії. Для легшого сприймання тексту уривок подається з виправленою пунктацією за варшавським виданням творів Шевченка, т. X 1936-го року (стор. 141 - 142) — (Підкреслення мої — М. А.)

НАШИМИ ЩЕДРИМИ ПОЖЕРТВАМИ ЗБУДУЙМО У ВАШИНГТОНІ ПАМ'ЯТНИК, ДОСТОЙНИЙ ВЕЛИКОГО ШЕВЧЕНКА, УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ І АМЕРИКАНСЬКОЇ СТОЛИЦІ!

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

В Міннеаполісі і Ст. Полі розпочато Шевченківський Рік

1-го вересня 1960 року на сходинах представників організацій, що входять в УККА Міннеаполісу й Ст. Полу, організацій, що не входять в УККА та поодиноких платників УНФонду, сформовано Діловий Ювілейний Комітет для вшанування 100-ліття із дня смерти Тараса Г. Шевченка. На сходинах обговорено напрямні святкувань, а пізніше Комітет вирішив продовжити святкування на цілий 1961-ий рік.

В принципі це є ті ж пункти програми: реферат, співи, деклямації та інші мистецькі точки, що бувають на Шевченківських Академіях, але кожда з тих точок буде виконана самостійно в одній імпрезі, або й у декількох, продовж цілого Шевченківського Року. Рішено чистий прибуток з усіх Шевченківських імпрез передати на фонд побудови пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашингтоні, із тим, що прямі пожертви на збіркові листи мають пересилатися в міру поступлення їх до каси Комітету, а прибутки з імпрез по кінцевім звіті з них за цілий рік. Прибутки з імпрез мають складатися з пожертв на переведення святкувань та з вступного на поодинокі святочні імпрези.

Отже, замість реферату про життя й творчість Шевченка, на пропозицію проф. Віктора Доманицького, утворено семінар-серію викладів. На керівника семінару запрошено пана проф. Доманицького, який з успіхом провадив подібним Мазепинським семінаром минулого року. І вже 5-го лютого ц. р. відбувся перший виклад проф. Доманицького; він перечитав майже цілу першу половину з своєї нової праці „Тарас Шевченко" (диференційоване й синтетичне шевченкознавство). Семінарні виклади відбуваються в залі при церкві св. Юрія Переможця в Міннеаполісі.

Проф. В. Доманицький є відомий, як викладач і він захопив слухачів. Шкода, що тут його слухало лише декілька десятків людей. Напрошується при цьому сказати всім українцям, щоб придбали цю високовартісну й багато ілюстровану книжечку проф. В. Доманицького.

З інших імпрез вже визначені: ціловечірній концерт мішаного хору в Твин Сити „Дніпро", який співатиме кантати та на слова Шевченка 12-го березня ц. р.; 23-го квітня має гостювати в Міннеаполісі Капела бандуристів; 30-го квітня влаштовується англомовний вечір пам'яті Т. Шевченка; дня 7-го травня осередок СУМ-а й Пласт проведуть Шевченківську Академію; у зв'язку з приїздом до Міннеаполісу влад. Митрополита Іона, Рідні Школи при православних парафіях у Твин Сити в травні або червні зорганізують спільне, діточе Шевченківське святкування; на 4-го червня зголошено імпрезу в заряді Золотого Хреста; на 9-го вересня приготовляє 16-тий Відділ СУА вечір, у програму якого має входити постанова - інсценізація жіноча доля в творах Т. Шевченка. Плянується один концерт сольоспівів на Шевченкові слова.

Крім вищезгаданого наші невтомні панна Оксана Соловей та п-ні Ніна Булавицька впоряджують виставку видань Шевченкових творів та писань про Шевченка, що має розміститися при церкві свв. Володимира і Ольги в Сейнт Пол. Ця виставка укомплектовується з матеріялів, позичених від окремих тутешніх власників і буде відкрита щосуботи й неділі від 11-го березня до Томиної неділі включно. Бажано, щоб найбільше число дорослих та дітей навістило цю виставку, бо вона, хоч і неповна, репрезентує відповідний матеріял.

До Ювілейного Комітету ввійшли як: голова — В. Домбровський — голова Відділу УККА в Міннеаполісі, секретар — п-ні О. Костюк, скарбник — п. О. Вдовиченко, організація та зв'язок із молоддю — п. П. Пишко, і п. Т. Артим, він же й заступник голови, преса-пропаганда п. С. Єрмоленко.

Щасти нам, Боже, гідно вшанувати нашого національного Велетня та поглибити наші відомості й помогти іншим пізнати правдивий образ життя, діяльність і інтенції Т. Шевченка. Допоможіть і ви, чим можете. Всі інтенції, щодо наших святкових імпрез, просимо надсилати до секретаріяту філії УККА в Міннеаполісі:

Mr. M. Derbush, 518 N.E. 4th St., Apt. 1, Minneapolis 13, Minn., або Mr. S. S. Yermolenko, 422 6th S. E., Minneapolis 14, Minn.

Микола Понеділок в Монтреалі

21 січня у Монтреал, на запрошення Комітету Українців Канади, прибув відомий письменник-гуморист Микола Понеділок. Він виступив з своїми гуморесками на репрезентаційному вечері, що його влаштував Комітет у зв'язку з відзначенням Свята Державности.

Це, здається, вперше українська громада нашого міста мала змогу почути й побачити письменника, що завоював собі немалу популярність в Америці. І нам би хотілося з цієї нагоди висловити свої враження. Перш усього гарна і щаслива думка Комітету, що на репрезентаційний вечір запрошено Миколу Понеділка. Добірністю гуморесок та їх незвичайним виконанням він надав вечорові, коли можна так висловитися, високої мистецької погідности, а слухачам усім-рідку духову насолоду. Хочемо у гуморесках М. Понеділка відмітити напрочуд добру спостережливість, гостроту і надто комічні ситуації. А понад усе-актуальність творів, що не лише йдуть разом із нашим сьогочасним часом, а й б'ють і інколи немилосердно б'ють його, і цим самим частково виправляють.

Для прикладу: автор лагко, жартівливо, без жодного тавруючого слова, розповідає, як Хрущов черевиком „розмовляв" в Об'єднаних Націях — і це його легке слівце не тільки бурхливо розвеселяє, а й попереджує усіх та насторожує. (Гумореска „Ай-ай-ай!"). А як треба привітати гумореску, в якій письменник згадує „добрим слівцем" нашу байдужість до свого рідного: до мови, до книжки, до організації й наше захоплення всяким чужим, хоч би воно було й сумнівне, маловартісне. („Одруження Фігаро", „Хамелеон").

Крім цих Понеділок продемонстрував грайливо-неактуальні гуморески, де гостра тематика вступила місце ліричності та споминам з минулого. („Сантиментальний Вальс", „Півтора доляра").

На окреме відзначення заслуговує Понеділкова мова. Вона гнучка, барвиста, а найголовніше вона багата. В устах автора така мова, передана ще чітко й соковито, звучить красиво. А таке більш ніж приємне поєднання рідко в яких наших письменників трапляється.

Ми не мали можливости чути, як Микола Понеділок читає чужі твори, але одно напевно: він є справжнім мистцем при читанні власних гуморесок.

На закінчення треба сказати, що виступ гостя з Ню Йорку в Монтреалі залишив гарне враження. Микола Понеділок подарував нашій українській громаді свої талановиті гуморески, а наша громада письменникові — рясні і щирі оплески та дяку.

О. Діброва

Дитяча вистава в Бруклині, Н.Й.

В неділю, 19-го лютого, українська дітвора Брукл ину мала не абияку радість: Гурток юних сумівців Осередку ім. Чупринки в Ню Йорку, під керівництвом пані Я. Ласовської і при допомозі старших членів СУМА, виставили в УНДомі в Брукліні інтересну п'єсу „Три ляльки". Багато праці вклала авторка і керівниця пані Я. Ласовська в цю виставу. П'єса добре продумана, гарно опрацьована, і національно і патріотично яскрава. Але треба було, щоб і малі артисти її зрозуміли, бо, не зрозумівши не змогли б добре заграти. І діти зрозуміли п'єсу, бо грали свідомо і переконливо. І в цьому велика заслуга пані Ласовської.

Гарні декорації, в значній частині робота маляра В. Ласовського, свіжі костюми, національні і фантастичні, дитячий балет і різноманітне освітлення, зробили виставу ефектовною. На сіренькому фоні нашого театрального життя, де майже цілком відсутні дитячі вистави, — ця вистава безперечно є радісним явищем. Побажаємо ж керівниці гуртка успіху в її відданій праці.

А. Д.

Вечір в честь Р. Савицького в Нюарку

В першу річницю смерти Романа Савицького його учениці Таіса Богданська і Марта Кокольська вшанували пам'ять Покійного імпрезою, що її зорганізував Український Музичний Інститут в Гріфіт авдиторії в Нюарку.

Роман Савицький був знаменитим музиком, піяністом і педагогом, що дав реальну можливість нашій молоді на еміграції студіювати музику, об'єднавши наших кваліфікованих музик в широкорозгалуженім УМІ і тим перший зреалізував успішно те, що було задушевною мрією нашої духової верхівки. Його ім'я має зопевнене місце в історії української культури, і музики зокрема.

Помимо снігу із цим зв'язаної утрудненої комунікації, численно прийшла наша публіка на вечір в честь Р. Савицького. Імпрезу почала Галя Клим, рецитуючи свою власну оду до Савицького, що зробило помітне враження на присутніх. Марта Кокольська заспівала оригінальну пісню-молитву „Богородице Діво" І. Соневицького, спеціяльно скомпоновану для цього вечора. Таіса Богданська відіграла солідно підготовані твори Баха, Бетговена, Мендельзона, Лисенка, Косенка, Шуберта і Шопена. Від її останнього концерту ми бачимо в неї значний поступ у музикально виразовому напрямі і ми раділи б їй дальше йти по тій лінії. Позбувшися деякої початкової треми, вона головно в Імпромпту ас-дур Шуберта показала перлисті пасажі і дала справжній поетичний настрій у середущій частині. Легке стаккато в Рондо капрічіозо Мендельзона надало цій композиції бажаної химерности. Також в творах Косенка відчувалося технічну і музикальну свободу.

Марта Кокольська своїм виступом доказала, як швидко вона пішла вперед в технічно голосовім розвою. Здавалося, що заля Гріфіт замала, щоб помістити могутній звук її драматичного сопрано в зразках оперових арій Верді і Пуччіні. Опера—це ділянка, в якій М. Кокольська чується „в себе дома", в якій вона так переконливо демонструє свій інтерпретаторський і акторський талант. Також в піснях Барвінського, Людкевича, Соневицького, Степового і Лопатинського—М. Кокольська поставила себе в ряди наших найкращих виконавців української пісні, виявляючи в них інтелігентну музикальність, рутину і вміння контролі над собою.

Галя Клим і цим разом показала себе дискретною акомпаніяторкою, підчеркуючи інтенції композиторів і виконавця.

Дарія Гординська-Каранович

„Археологія України" Я. Пастернака появиться вже в квітні

Заповіджена поява великого твору, наукової праці проф. д-ра Я. Пастернака „Археологія України", стає фактом: друк цієї виїмкової і незвичайно цінної книги добігає до кінця. Правдоподібно вже в перших днях квітня вона опиниться в руках передплатників з автографом автора.

Хоч об'єм книжки з заплянованих 500 збільшився на 700 сторінок, а кількість ілюстрацій з 300 на кругло 360, а крім цього буде вклеєно 18 карт та чотири кольорові картини — то все ж при цих поважно збільшених коштах ціна книги залишається в передплаті ця сама — тільки 12 дол. Але ця знижена в передплаті ціна є ще тільки до появи книги, себто до кінця березня. Отож хто не поспішив вислати свою передплату, має ще дослівно останню нагоду зробити це ще негайно тепер. Хто ж замовив книгу, але передплати не вислав, або вислав тільки частину, повинен негайно вирівняти належну суму, щоб скористати не тільки із зниженої ціни, але одержати книгу із цінним автографом нашого науковця-археолога, того, що відкрив фундаменти старого столичного Галича — Крилоса.

Слід зазначити, що книгу замовили численні чужі наукові установи і університети і ждуть нетерпеливо на неї, про що свідчать їх листовні запити про остаточний час появи. Обширше англомовне і німецьке резюме робить цю книгу не тільки українською, а загально-світовою науковою появою, і вона гідно сповнить свою велику місію в наукових колах світу, місію репрезентанта української науки і української правди про наше велике минуле і його документарні пам'ятки. Окреме значення цієї книги для нашої молоді і для наших шкіл українознавства, наші діти з гордістю братимуть її в руки і наглядно бачитимуть і нашу минулу славу й велич та наші наукові досягнення. До речі, книга виходить під фірмою нашого Наукового Т-ва ім. Шевченка, а виданням клопочеться, як відомо, окремий громадський Видавничий Комітет під кермою проф. З. Зеленого. Кошти видання, з огляду на великий об'єм, численність ілюстрацій, карт і кольорових вклейок та розкішного паперу і оправи — незвичайно високі і тому кожна передплата, прислана ще тепер — це теж своєчасна немаловажна допомога Комітетові в його фінансових калькуляціях. А якщо, крім передплати, наспіють ще й пожертви, то вони будуть дійсно цінні, бо призначені дійсно на цінну справу.

Велике діло — велика перша в нас такого роду наукова історична книга — довершується, стає фактом. Немає сумніву, кожна культурна українська хата придбає її і пишатиметься нею, а хто придбає її заздалегідь шляхом передплати — в останні тижні перед появою — той втішатиметься нею один з перших і втішатиметься теж цінною прикрасою — автографом нашого славного науковця.

Зацікавленим подаємо адресу Комітету, куди слід слати ще тільки до кінця березня передплату в сумі 12 долярів:

Archeology of Ukraine"
242 Runnymede Rd.
Toronto 3, Ont., Canada

● Президент Кеннеді минулого тижня вперше запросив до Білого Дому конґресових провідників обидвох партій на другий сніданок, в якому взяв участь і колишній провідник демократів в Сенаті віце-президент Линдон Б. Джансон. Спікер Палати Репрезентантів Сем Рейбирн заявив після прийняття, що „харчі були дуже добрі". Республіканці також хвалять харчі, але одночасно нарікають, що не було можливости поговорити про політику. Кеннеді сказав, що це було „чисто товариське прийняття", без жадної політики.

✝

Ділимося сумною вісткою
з Рідними, Приятелями та Знайомими,
що 8-го січня 1961 року
по короткій і тяжкій недузі, упокоївся
Наш Найдорожчий БРАТ

д-р Вет. Мед. та д-р Прав
РОМАН МІШКЕВИЧ

Міський Лік.-Вет.
Брно — Чехословаччина.

ПОХОРОН відбувся в четвер, 12-го січня 1961 року.
Покійний полишив горем прибитих Дружину Тересу та сина Петра.

В глибокому смутку:
Сестра — д-р СОФІЯ МІШКЕВИЧ-ПРИПХАН
Брати — д-р БОГДАН МІШКЕВИЧ
мгр. СТЕФАН МІШКЕВИЧ

НОВА КНИЖКА ПОЕЗІЇ ОСТАПА ТАРНАВСЬКОГО

„САМОТНЄ ДЕРЕВО"

Ціна — $2.00

Замовляти:
"SVOBODA"
81-83 Grand Street — JERSEY CITY 3, N. J.

Книжка вийшла в обмеженому накладі і її нема в розпродажі в книгарнях.

КАПЕЛЯ БАНДУРИСТІВ ім. Тараса Шевченка

— вшанує —
ПАМ'ЯТЬ ПРОРОКА УКРАЇНИ
— рядом —
ЮВІЛЕЙНИХ КОНЦЕРТІВ
по українських Громадах Америки й Канади.

НОВА ПРОГРАМА:

I. ВІДДІЛ — „Слово Тараса", драматизована рецитація в поєднанні з історичними та народніми піснями. У фіналі „Живи, Україно!" М. Гайворонського.

II. ВІДДІЛ — невиконувані ще Капелею нові композиції на тексти Т. Шевченка, Кантата М. Лисенка до 50-их роковин смерти Поета і ряд улюблених народніх пісень Поета.

КОНЦЕРТИ відбудуться в МІСТАХ:

LONDON, Ont. — Saturday, March 11 — 7:30 p.m.
Convocation Hall, University of W. Ontario
YOUNGSTOWN, Ohio — Sunday, March 12 — 4:00 p.m.
Ukrainian Orthodox Centre — 1019 N. Belle Vista
HAMILTON, Ont. — Saturday, March 18 — 7:00 p.m.
Holy Ghost Parish Hall — 11 Gray Street
DETROIT, Mich. — Sunday, March 19.
See local advertizing
ST. CATHARINES, Ont. — Saturday, March 25 — 8:00 p.m.
Canadian Legion Hall — 111 Church Street
TORONTO, Ont. — Sunday, March 26 — 2:30 p.m.
UNF Community Centre — 297 College Street
TORONTO, Ont. — Sunday, March 26 — 5:30 p.m.
Ukrainian Home — 83 Christie Street
WINDSOR, Ont. — Sunday, April 2 — 7:00 p.m.
Caboto Club Hall — 2175 Parent Avenue
CLEVELAND, Ohio — Sunday, April 9 — 4:00 p.m.
Lincoln High School — 3001 Scranton Rd.
LORAIN, Ohio — Saturday, April 15 — 7:00 p.m.
Lorain High School Auditorium, 6th St. W. & Washington
CHICAGO, Ill. — Saturday, April 22 — 5:00 p.m. & 8:00 p.m.
Shopin School Auditorium — 2440 W. Rice
MINNEAPOLIS, Minn. — Sunday, April 23 — 7:00 p.m.
Benton Hall YWCA — 1130 Nicollet Avenue
REGINA, Sask. — Tuesday, April 25 — 8:00 p.m.
UNF Hall — 1737 St. John Street
EDMONTON, Alta. — Thursday, April 27 — 8:00 p.m.
Alberta College — 10041 — 101st Street
SASKATOON, Sask. — Friday, April 28 — 8:00 p.m.
Ukrainian National Hall — 228 Ave. "G" So.
WINNIPEG, Man. — Saturday, April 29 — 8:00 p.m.
Playhouse Theatre
FORT WILLIAM, Ont. — Sunday, April 30 — 8:00 p.m.
Lake Theatre — 608 Simpson Street
TIMMINS, Ont. — Monday, May 1 — 8:00 p.m.
High School Auditorium — 159 Kent Avenue
SUDBURY, Ont. — Tuesday, May 2 — 8:00 p.m.
Sudbury High School Auditorium — 85 MacKenzie St.
OTTAWA, Ont. — Wednesday, May 3 — 8:00 p.m.
Ottawa Technical High School — Albert Street
MONTREAL, Que. — Thursday, May 4 — 5:00 p.m. & 8:00 p.m.
UNF Hall — 5213 Hutchison
NEWARK, N. J. — Friday, May 5 — 8:00 p.m.
The Coronet (Irvington House) — 925 Springfield Avenue
NEW YORK, N. Y. — Saturday, May 6 — 4:00 p.m. & 7:00 p.m.
Irving High School — Irving Place & 16th Street

ДОПОВНЕННЯ І ПРОДОВЖЕННЯ В НАСТУПНИХ ЧИСЛАХ.

ПОДЯКА

Цісю дорогою маємо шану зложити щиросердечну подяку Високоповажаному Панові

д-рові Анатолію ЛИТВАКІВСЬКОМУ

за майстерно й дбайливо переведені дві операції та пильний медичний догляд нашого сина Любомира, безінтересовно для себе.
Нехай Господь Бог винагородить Вас сторицею!
Вдячні і віддані Вам
МАРІЯ і МИХАЙЛО КУЛЬЧИЦЬКІ

Увага! ГАРТФОРД та ОКОЛИЦЯ! Увага!

Відділ УККА в Гартфорді, Конн.,
при співучасті МІСЦЕВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ
в НЕДІЛЮ, дня 12-го БЕРЕЗНЯ 1961 р.
в год. 5:00 по полудні
в залі БУРИС ЮНЬЙОР ГАЙ СКУЛ, при Росс Потнам вул.

100-ЛІТТЯ
З ДНЯ СМЕРТИ
ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

В ПРОГРАМІ СВЯТА:

Святочну доповідь виголосить редактор БОГДАН КРАВЦІВ.
Виступ Українського Національного Хору, з новою і багатою програмою, з сольовими заспівами баритона ЄВГЕНА БАЛАЦЬКОГО.
Окремі сольові точки у виконанні тенора Ю. КОВІНКА, при музичному супроводі проф. Ю. ЦИБРІВСЬКОГО.
Інсценізація „ПЛАЧ ЯРОСЛАВНИ" і рецитації.

УКРАЇНЦІ-ГРОМАДЯНИ ГАРТФОРДУ й ОКОЛИЦІ!

Масовою участю на Святі докажімо, що ми свідома Громада. Повинністю нас усіх бути в дні 12-го березня, на концерті в честь найбільшого Сина України.

УПРАВА ВІДДІЛУ УККА

ВЖЕ ВИЙШЛА ДРУКОМ КНИЖКА
Євгена ЛЯХОВИЧА
Форма і зміст Українських Визвольних Змагань

Книжка аналізує психічні основи тих змагань.

Ціна — $3.00

Замовляти:
SVOBODA
81-83 Grand Street
Jersey City, N. J.

„НЕЗАБУДЬКИ"

Нова, багатоілюстрована збірка віршів для молоді
Іванни САВИЦЬКОЇ
Вірші з тематикою:
- ПАТРІОТИЧНОЮ
- РЕЛІГІЙНОЮ
- ВЕСНЯНОЮ
- ЛІТНЬОЮ ОСІННЮ
- та ЗИМОВОЮ

Прекрасне видання
в твердій оправі: $2.50
брошуроване: $2.00

SVOBODA
81-83 Grand Street
JERSEY CITY, N. J.

ПЕРТ АМБОЙ й ОКОЛИЦЯ!
В неділю, 19-го березня 1961 р.
в год. 4:00 по пол.
в УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДНОМУ ДОМІ
при 760 State Street — Perth Amboy, N. J.
— відбудуться —

ЗБОРИ ОКРУЖНОГО КОМІТЕТУ Відділів УНСоюзу

міста ПЕРТ АМБОЙ й ОКОЛИЦІ,
до участи в яких запрошені всі Конвенційні Делегати та Урядовці і Представники Відділів чч.:

104 — 155 — 168 — 209 — 294
306 — 312 — 315 — 332 — 342
344 — 349 — 353 — 366 — 372

з місцевостей:
Перт Амбой, Картерет, Рагвей, Лінден, Метачен, Плейнфілд, Іселин, Репітен, Ню Бранзвік, Бавнд Брук, Менвіл.

НА ПОРЯДКУ:

1. Влаштування концерту 100-ліття з дня смерти Т. Шевченка і справа пам'ятника Шевченкові у Вашингтоні;
2. Передконвенційна кампанія УНСоюзу в Шевченківському році;
3. Різне.

Справи які будуть на порядку нарад цих Зборів є так важливі, що на Зборах не може бракувати ані одного Урядовця чи Представника Відділу Округи УНСоюзу.

Всі представники інших Організацій на терені Перт Амбою, є запрошені до ласкавої участи.

ЗА ОКРУЖНУ УПРАВУ УНСОЮЗУ:

Кость НАКОНЕЧНИЙ — Михайло ФЕДИШИН (предс.)
Василь МАТКОВСЬКИЙ — Іван БУДНЯК (секр.)

Комітет Об'єднаних Американсько-Українських Організацій м. Ню Йорку,
ВІДДІЛ УККА
і
Наукове Т-во ім. Шевченка в Америці

Неділя, 19-го березня 1961
год. 7:45 вечора
Carnegie Hall
154 W. 57th Street — New York, N. Y.

ПОКЛІН ШЕВЧЕНКОВІ
в сторіччя смерти

В ПРОГРАМІ:

Промови: голови НТШ — проф. Романа СМАЛЬ-СТОЦЬКОГО і сенатора Дж. ДЖЕВІТСА;
Проклямація Шевченківського Року посадником Робертом ВАГНЕРОМ;
Український хор „ДУМКА"; симфонічна оркестра — диригент Іван ЗАДОРОЖНИЙ;
Артист Євген КУРИЛО — рецитація;
Марія ЛИСОГІР — сопран Ню Йорк Ситі Опера;
Осип СТЕЦУРА — баритон, оперний співак.
Передпродаж білетів в Українських Книгарнях.

Субота, 18-го березня 1961
год. 7:30 вечора
в УНДОМІ — 140, 2-га Евеню — Ню Йорк.

БЕНКЕТ — ЗУСТРІЧ
УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА З НАУКОВЦЯМИ
з нагоди
СВІТОВОГО КОНГРЕСУ УКРАЇНСЬКОЇ ВІЛЬНОЇ НАУКИ
ДІЛОВА І МИСТЕЦЬКА ПРОГРАМА.
Вступ — $6.00 від особи.

— УКРАЇНЦІ НЮ ЙОРКУ й ОКОЛИЦІ — своєю численною участю вшануймо пам'ять найбільшого Сина України.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ — ЦЕ СУТО ДЕМОКРАТИЧНА УКРАЇНСЬКА БРАТСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ. СТАТИ ЇЇ ЧЛЕНОМ — ЦЕ НЕ ТІЛЬКИ ЗАБЕЗПЕЧИТИ СЕБЕ І ВАШИХ РІДНИХ МАТЕРІЯЛЬНО. ЦЕ ЗНАЧИТЬ БУТИ СПІВВЛАСНИКОМ ЙОГО НАДБАНЬ І ВИБИРАТИ, ЧИ БУТИ ВИБРАНИМ В ЙОГО КЕРІВНІ ОРГАНИ.

Зі Спорту

УСК НА ДРУГОМУ МІСЦІ

УСК Ню Йорк — Б. В. Ґотше 1:0 (0:0)

УСК: А. Голуб — П. Черемха, Р. Підгорецький — В. Форнеро, Дж. Керні, В. Чижович (Х. Цап) — К. Мушак. А. Ріос, Моралес. В. Чижович, В. Шмотолоха (О. Ховайло).

Ворота: 68 хв. А. Ріос. Суддя: Т. Кевіл. Глядачів 800.

Неділя, 26 лютого. — Український Спортовий Майдан в Коледж Пойнт.

Після снігів — футбол в Ню Йорку віджив, хоч не повною програмою. УСК зустрівся із Б. В. Ґотше і в мистецьких змаганнях зреванжувався 1:0 за таку саму програну в першій рунді. Ця перемога висунула УСК на друге місце в табелі „Великої Десятки" із 15:9 точками за ДСК Бруклин із 15:7 т. Коли взяти під увагу, що Джермен — Ґанґеріен С. К. має всього 4 втрачені точки, а Б. В. Ґотше і Гунґарія по 6. та факт, що УСК розіграв найбільше змагань (12 із всіх 18), то друге місце УСК-у не відзеркалює вповні стану річей. Але коли б УСК в залишених до розгри шістьох змаганнях — проти Ґота, Гунґарія, Бруклин, Джуліяна, Джермен — Ґанґеріян, і Айнтрахт — здобув вісім точок, то автор цих рядків дає йому шанси на віце - мистецтво.

Оскільки нижче підписаний не був свідком змагань, то обмежується до передачі думок менаджера УСК-у, — Мирослава Шміґля. Він в загальному задоволений із своєї дружини. Грі перешкоджав сильний вітер, а здобуванні воріт УСК-ом в першій півгрі суддя Кевіл односторонністю. А. Ріос — стрілець воріт — починає показувати свою правдиву клясу. Е. і В. Чижовичі — працьовиті, як завжди. Дж. Керні — дружиновий грач і тренер в найкращому розумінні чим раз більше монтує довкола себе дружину УСК-у. Х. Цап, новий український змаґун з Арґентини, задебютував непогано в 30-ох хвилинах своєї гри. Як навіть стверджує рецензент — „Штатс Цайтунґ унд Геролд", УСК був кращою дружиною і виграв заслужено. Інші висліди: УСК ІБ — Ґотше Рез. 0:4, УСК „А" юньйори — Ґотше юньйори 0:3.

ВІСТІ З УСК-У

● **Роберт Черемха в Ню Йорку.** — До УСК-у приїхав кілька тижнів тому молодший брат оборонця Петра Черемхи.

● **УСК II на порозі мистецтва.** — Друга дружина століової ситківки УСК-у потребує ще двох точок, щоб офіційно стати мистцем І-шої Ліґи НАССС. Склад: З. Зварич, Я. Куровицький, Є. Дмитренко, Р. Олинець, О. Наливайко, В. Ґной, В. Сворак, М. Надбережний. Лацковий: Б. Василишин.

Роман Лисняк

„ТРИЗУБ" — „КЕНСІНҐТОН ПОСТ" 4:0 (1:0)

Филаделфія. 26-го лютого. — Після майже тримісячної перерви наш чемпіон знов з'явився на грищі, щоб боронити здобуту в минулому році Чашу ЗДА. „Тризуб" виступив до цих змагань у найкращому складі з Ілясом на середині нападу та Рачем в обороні. Противники теж вивели на грище дружину в найсильнішому складі, фактично найкращу команду в Аматорській Лізі.

Першу півгру наші заграли досить блідо, та більше боролись з вітром як з противником. Сильний вітер удруднював комбінаційну гру. Стріли Носа та Яковини не зуміли дійти до цілі. Щойно в 25-ій хвилині Нога вмістив м'яч в сітці противника гарним стрілом.

По перерві гра дещо ожила. Наші змагуни вже привиклі до вітру, хоч дув він їм тепер в очі, почали точно подавати. Їх короткі низькі подачі давали можливість підходити під ворота Кенсінґтону. В такій грі здобуто ще троє воріт, що їх стрілили Нога, Ніс і Длуґош.

Оцінку змагунів залишаємо до наступних змагань, бо в цій грі „Тризуб" перевищав противника під кожним оглядом. Кенсінґтон цілі змагання грав дефензивно, а його атак з бувшим змагуном „Тризуба" Феррісом на чолі не віддав ані одного стрілу на наші ворота. Вислід був би напевно вищий, коли б не трійка суддів, які старалися тенденційно не допустити до високого висліду. Гра назагал була фер по обидвох сторонах. Глядачів було мало. **Піт**

Хрущов не квапиться до розмови з амбасадором ЗДА

Москва. — Хоч американський амбасадор Девелин Томпсон вернувся з Вашинґтону до Москви ще 27 лютого ц. р., проте він до цього часу не мав змоги бачити Хрущова й передати йому особистого листа від президента Кеннеді. Наступного дня після приїзду амбасадора Томпсона Хрущов виїхав на конференцію совєтських господарників до Свердловська, не подавши ніякої вістки Томпсонові, коли і де він готов його бачити. Не сказав цього Томпсонові і совєтський міністер закордонних справ Андрей Ґромико, який на коротку розмову прийняв Томпсона безпосередньо перед своїм відлетом до Ню Йорку на 15-ту сесію Генеральної Асамблеї ОН, яка відновлює свної наради у вівторок 7-го березня ц. р. Амбасадор Томпсон — як твердить преса — заявив Ґромикові, що він готов в кожному часі і місці поїхати на зустріч з Хрущовим, але той не дав йому ніякої конкретної відповіді. Демонстраційне протягання часу прийняття на авдісиції Томпсона й перебрання від нього листа від през. Кеннеді стоїть в згоді з одночасним загостренням тону совєтського пропаґандивного апарату супроти ЗДА. За західніми коментарями, Хрущов „розчарований" поведенням нової американської адміністрації, яка в справах Об'єднаних Націй, Конґа, Ляосу і Західнього Берліну не виявляє нахилу до угодівства, себто до капітуляції перед Москвою.

Короткі Вістки

● **Сенатор - республіканець** Беррі Ґолдвотер повідомив, що попередній президент Айзенгавер в дні 1-го червня промовлятиме на республіканському конґресовому прийнятті, яке буде у Вашинґтоні для зібрання фондів на партійну діяльність. Вступ на прийняття коштуватиме $100. На це прийняття запросили і недавнього віце - президента Ричарда М. Ніксона та республіканських ґубернаторів і членів кабінету Айзенгавера. Сподіваються, що в прийнятті візьмуть участь 5,000 осіб.

● **Секретар торгівлі** Лютер Г. Годжес повідомив, що він скасував дозвіл на вивіз до СССР інструментів і приладів до машин вартости $1,500,000. Сенатори критикували видання того дозволу, і тепер ті всі інструменти закупить департамент оборони, бо вони потрібні до продукції ракет і контрольних систем для повітряних просторів.

КОРОЛІВСЬКІ ЛОВИ НА ТИГРА

Королева Великої Британії Єлисавета II їде на слоні під час полювання на тигрів, влаштованого на її честь в Катманду у Непалі. Учасники ловів їхали на 325 слонах.

Західня Німеччина піднесла на 5% вартість марки до відношення дол. 1 за 4 м.

Бонн. — В минулу суботу 4-го березня західньо - німецький уряд перевів ревалюацію німецької марки, підвищуючи її вартість на 5% у відношенні до доляра, себто устійнюючи рівновартність 1 доляра і 4-ох німецьких марок, замість дотеперішнього відношення дол. 1 — 4.20 н. м. Цю реформу західньо-німецький уряд перевів у попередньому порозумінні з Міжмонетарним фондом у Ню Йорку. У зв'язку з цією реформою припинено на 24 год. операції всіх німецьких банків щодо виміни валют. Головною причиною тієї реформи було відстрашити американських покупців марки для спекулятивних цілей та вкладання капіталів до західньо-німецьких банків задля тамошніх вищих відсотків. В офіційному комунікаті стверджується, що найпершою причиною тієї реформи було „скромне" започаткування вирівнювання західніх платничих балансів: у ЗДА той баланс грубо дефіцитовий, в Західній Німеччині додатній. Далі згадується, що за тією реформою прийдуть інші заходи. Признається потребу більшої участи Західньої Німеччини в акції допомоги недорозвиненим країнам.

В Ляосі обидві сторони забігають за співпрацю з колишнім прем'єром-втікачем

Вієнціян. — Одинаково комуністичні партизани, як прозахідній уряд князя Боуна Оума стараються приєднати собі колишнього невтрального, насправді прокомуністичного прем'єра Суванну Фоуму, що в грудні мин. року втік до Камбоджи. Покищо комуністи мають успіх, бо Суванна Фоума переїхав з Камбоджи на „відвідини" до головної кватири військ капітана Конґа, який свого часу привів його до влади своїм військовим переворотом в столиці Ляосу, Вієнціяні. Але „сильний муж" прозахіднього табору в Ляосі, ген. Фоумі Носован, віцепрем'єр і міністер військових справ в уряді Оума, заповів, що він рішений поїхати до сусідньої Камбоджи на розмову з Суванною Фоумою, щоб намовити його до участи в теперішньому центральному уряді Ляосу. Водночас Носован хоче переконати шефа уряду в Камбоджі, князя Нородома Шіганока, щоб той погодився на пропозицію короля Ляосу щодо тричленної контрольної Комісії для Ляосу, зложеної з Камбоджи, Малайської Федерації і Бірми. Камбоджа поставилась неґативно до тієї пропозиції ляоського короля, заявившись з свого боку за совєтською пропозицією скликання 14-членної конференції з представників Заходу, Сходу і сусідів Ляосу. Ген. Носован каже, що Нородом Шіганок не зрозумів пропозиції ляоського короля, бо — мовляв — один проєкт не виключає другого: хай невтральна комісія з трьох сусідів Ляосу ствердить фактичний стан у Ляосі і прийде до конструктивного висновку, а тоді можна буде подумати про конференцію.

● **Англійська преса** прихильно коментує заініційований президентом Кеннеді „Корпус миру", але висловлює думку, що належати туди можуть діти тільки американських мільйонерів, які не потребують платні та можуть власними грішми утримуватись на своїй праці у відсталих країнах з примітивними цивілізаційними улаштуваннями.

ТАРЗАН, ч. 4611. Подвійний „тріюмф!"

Це все діялося надто поволі на думку нервового Помероя, але вкінці люди рушили в дорогу.

Він поглянув на стаційний будинок і засміявся тріюмфально... Все було в порядку...

Але і ці два інші також тріюмфували... Облудні сховані постаті, які були свідками „таємної" евакуації Помероя!